

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ЦЕНТАР ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД САНУ И УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

ТРАДИЦИОНАЛНА ЕСТЕТСКА КУЛТУРА

ВРТ

БЕОГРАД – НИШ 2014

ТРАДИЦИОНАЛНА ЕСТЕТСКА КУЛТУРА

ВРТ

**Београд – Ниш
2014**

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

712.28:39(082)

316.72:39(082)

ВРТ / приредио и предговор написао Драган
Жунић. - Ниш : Центар за научноистраживачки рад
САНУ и Универзитета у Нишу : Филозофски
факултет, 2014 (Ниш : Линија принт). - 134 стр. :
илустр. ; 24 см. - (Традиционална естетска
култура ; # књ. #7)

На спор. насл. стр.: Garden. - Према
предговору, зборник садржи радове настале на
основу саопштења и дискусија изложених на
Симпозијуму одржаном 2011. на Универзитету у
Нишу, у оквиру рада на пројекту Традиционална
естетска култура. - Радови на срп. и буг.
језику. - Тираж 100. - Традиционална естетска
култура : врт: стр. 9-16. - Напомене и
библиографске референце уз текст. -
Библиографија уз већину радова. - Summaries..

ISBN 978-86-7025-584-5

1. Жунић, Драган, 1952 [уредник] [аутор
додатног текста]

а) Игра - Интердисциплинарни приступ -
Зборници
COBISS.SR-ID 211066380

**Издавање ове монографије суфинансирало је Министарство
просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.**

**CENTER FOR SCIENTIFIC RESEARCH
OF SASA AND UNIVERSITY OF NIŠ
FACULTY OF PHILOSOPHY, UNIVERSITY OF NIŠ**

**TRADITIONAL AESTHETIC CULTURE
GARDEN**

**Edited by
Dragan Žunić, PhD**

**Belgrade – Niš
2014**

**ЦЕНТАР ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД
САНУ И УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ**

**ТРАДИЦИОНАЛНА ЕСТЕТСКА КУЛТУРА
В Р Т**

**Приредио и предговор написао
др Драган Жунџ**

**Београд – Ниш
2014**

Центар за научноистраживачки рад
САНУ и Универзитета у Нишу

Филозофски факултет Универзитета у Нишу

ТРАДИЦИОНАЛНА ЕСТЕТСКА КУЛТУРА, књига 7

**Традиционална естетска култура
ВРТ**

Приредио:
др Драган Жунић

Програмски одбор Симпозијума:

Академик Мирослав Пантић

Управник Центра за научноистраживачки рад
САНУ и Универзитета у Нишу

Др Драган Жунић,

Универзитет у Нишу, Факултет уметности у Нишу,
Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу

Д-р Станка Јанева,

Етнографски институт с музеј при БАН, Софија

Др Никола Цекић,

Универзитет у Нишу, Грађевинско-архитектонски факултет у Нишу

Др Недељко Богдановић,

Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу

Секретар Симпозијума: **Светлана Станојевић,** секретар у Центру

Издавачи:

Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу,

Београд – Ниш

Филозофски факултет Универзитета у Нишу

За издавача:

академик Владисав Стефановић

проф. др Горан Максимовић

Лектор:

мр Тања Милосављевић

УДК:

Александра Спасић

Превод резимеа на енглески:

др Надежда Стојковић

Дизајн корица:

др Никола Цекић

Техничка припрема:

Миле Ж. Ранђеловић, дипл. инж. ел.

Штампа:

„Линија принт” Ниш

Тираж:

100 примерака

ISBN 978-86-7025-584-5

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	9
Тања Милосављевић.....	17
ЕСТЕТСКИ МОМЕНТИ У РАЗГРАНИЧЕЊУ ЛЕКСИКЕ СА ОСНОВНИМ ЗНАЧЕЊЕМ ВРТ	
Tanja Milosavljević	24
AESTHETIC MOMENTS IN DISCERNING THE LEXIS WITH THE BASIC MEANING OF GARDEN	
Бојан Јовановић	25
КУЛТУРА ВРТА	
Bojan Jovanović	33
CULTURE OF A GARDEN	
Марија Маркова	35
ГРАДИНАТА В ТОЗИ И В ОНЗИ СВЯТ СПОРЕД ПРЕДСТАВИТЕ НА ТРАДИЦИОННИЈА БЪЛГАРИН	
Marija Markova.....	54
GARDEN IN THIS AND THAT WORLD ACCORDING TO THE REPRESENTATIONS OF A TRADITIONAL BULGARIAN	
Душан Пајин	55
ЈАПАНСКИ ВРТОВИ	
Dušan Pajin	64
JAPANESE GARDENS	
Драган Ћаловић	65
ВРТ У ИСЛАМСКОЈ УМЕТНОСТИ	
Dragan Ćalović	76
GARDEN IN ISLAMIC ART	
Станка Јанева	77
ПАРКЪТ КАТО КУЛТУРНО ПРОСТРАНСТВО	
Stanka Janeva	87
PARK AS A CULTURAL SPACE	
Иванка Петрова.....	89
ГРАДСКАТА ГРАДИНА В СТАРА СОФИЈА – СОЦИОКУЛТУРНИ ПАРАМЕТРИ И ОБЩЕСТВЕНИ ФУНКЦИИ	
Ivanka Petrova	106
CITY GARDEN IN OLD SOFIA – SOCIOCULTURAL PARAMETERS AND SOCIAL FUNCTIONS	

Ана Р. Савић Грујић	107
ЛЕКСИКА ЦВЕЋА У ЦРНОТРАВСКОМ РЕЧНИКУ	
РАДОСАВА СТОЈАНОВИЋА	
Ана R. Savić Grujić	114
LEXIS OF FLOWERS IN THE DICTIONARY OF CRNA TRAVA	
(CRNOTRAVSKI REČNIK) BY RADOSAV STOJANOVIĆ	
Никола Цекић.....	115
ВРТНЕ ФАСАДЕ У УРБАРХИТЕКТУРИ	
Nikola Cekić.....	123
GARDEN FACADES IN URBAN ARCHITECTURE	
Срђан Марковић.....	125
ВРТ У СЛИКАРСТВУ МИРЈАНЕ МИХАЋ	
Srđan Marković.....	134
GARDEN IN THE PAINTINGS OF MIRJANA MIHAĆ	

Ана Р. Савић Грујић

Институт за српски језик САНУ, Београд

anasavic81@gmail.com

ЛЕКСИКА ЦВЕЋА У ЦРНОТРАВСКОМ РЕЧНИКУ РАДОСАВА СТОЈАНОВИЋА*

Апстракт. У овом раду бавили смо се испитивањем лексике цвећа на територији призренско-тимочког дијалекта, конкретно у црнотравском говору, који целином својих одлика припада сврљишко-заплањском говорном типу. Грађа је ексцерпирана из Црнотравског речника Радосава Стојановића. Овом приликом анализирали смо само оне лексеме којима се означава баштенско цвеће. Циљ рада био је да утврдимо принципе њиховог именовања и на основу тога укажемо колико се лексика цвећа уклапа у осталу лексику овог дијалекта. Такође, указали смо и на оне називе који су примљени са других страна и на евентуалне облике адаптације које су претрпели. Колико је било могуће, настојали смо сазнати да ли регистрована лексика у испитиваном говору поред естетске има и обичајну/обредну или митску функцију.

Кључне речи: цвеће, дијалекатска лексика, црнотравски говор, југоисточна Србија.

Црнотравски речник Радосава Стојановића представља најобимније лексикографско дело са ових простора. Захваљујући великом ентузијазму аутора од заборавља је сачуван драгоцен материјал кори-

* Овај рад настао је по пројекту „Дијалектолошка истраживања српског језичког простора” (ЕДБ 178020), који се у Институту за српски језик САНУ реализује под руководством академика Слободана Реметића и уз материјалну подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ *Црнотравски речник* штампан је 2010. године у LVII броју *Српског дијалектолошког зборника*. Са 24000 лексичких јединица на 1060 страна представља најобимније лексикографско дело са ових простора. Аутор Радосав Стојановић, иначе филолог за српски језик, врстан књижевник и драматург, показао је велико зналачко умеће при одабиру грађе и њеној лексикографској обради. Без обзира на то што у нашој науци о језику још увек није конституисана дијалекатска лексикологија, као теоријска основа израде дијалекатских речника, срећна је околност што овај речник представља издање САНУ и Института за српски језик па је самим тим прошао и одређену редакцијску и рецензентску процедуру.

стан за даља лингвистичка, етимолошка и културолошка изучавања. Речником је обухваћено више разнородних тема, а нашу пажњу су, овом приликом, посебно привукли фитоними² којима се у црнотравском говору именује баштенско цвеће, тј. цветнице које се гаје као украсне, ароматичне или лековите биљке.³

Циљ овог рада био је да након идентификације лексичке грађе извршимо лексичко-семантичку анализу, да установимо мотивациону базу датих лексема као и њихово порекло. При ексцерпирању грађе ослањали смо се на дефиниције које даје аутор речника, тачније, узимали смо само оне лексеме које су дефинисане као „цвеће”. Наша коначна селекција подразумевала је одабир лексема којима се именује баштенско цвеће, односно *цвећка/китка* украсна биљка која *пупули* (развија пупољке), *цвџти/процвџти*, која се сади и негује и која, поред осталих, има и естетску улогу, док ливадско цвеће, *самониклице*, није било предмет наше лексичке анализе. Латинске називе ексцерпираних биљака проверили смо у *Ботаничком речнику имена биљака* Драгутина Симоновића.

Дакле, нашом анализом обухваћени су следећи фитоними: *аленче*, *белушке*, *бомбонка*, *босиљчак*, *власотинче*, *женка*, *кадивица/кадивка*, *каловер*, *кандиљка*, *лала*, *лесковче*, *медуника*, *менђушка/менђушче*, *окан*, *папучка*, *расовче/расовиче*, *ципелка*, *шуман*.

Лексичко-семантичка анализа

Аленче је цвеће црвене боје које се сеје да би прикупљало пчеле. Назив овог цвета мотивисан је његовом бојом – алев. Лексема *алев* је турског порекла и односи се на оног који има боју пламена, који је *црвен*, *румен* (РМС 1990: 66). Облик *аленче* представља фонетску адаптацију лексеме преузете из турског језика и посведочен је и у РСАНУ, али ни тамо није потврђено о којој врсти цветнице је реч.

Боја као мотивација послужила је и при именовању баштенског цвећа *белушке*. У РМС и РСАНУ нисмо пронашли ову лексему, али је смо белоушка као назив за врсту водене змије.

Босиљак (*Ocimum basilicum*) је ароматична зељаста биљка. Ова фонетски и творбено адаптирана реч грчког порекла (гр. *basilikon* = владар) одомаћила се на читавом српском говорном подручју. У југо-источној Србији босиљак има важну улогу у народној медицини, магији и религији, где му се придаје особита мистична моћ, у првом реду заштитна, а по неким обичајима и плодотворна (СРМ 1970: 49). Чајка-

² Иако нам је познато да постоје и другачије дефиниције, под фитонимима у овом раду подразумевамо једино називе биљака.

³ Проблему фитолингвистике посвећено је пет зборника радова – *Прилози из фитолингвистике*, који су излазили у периоду од 1993. до 2009. године, у оквиру едиције *Лексиколошка проучавања*.

новић наводи да је босиљак „божји цвет” и да се у башти сеје пре сваког другог цвећа (Чајкановић 1994: 37). У руралној средини босиљак је пратио човека током целог животног циклуса – од рођења до смрти. Њиме се китило новорођено дете, невеста која улази у нови дом, болесник да би се исцелило оболело место, покојнику се стављао у руке. Босиљком се кадила кућа, китиле су се жене и мушкарци при обављању важних послова и за време празника, а примену је нашао и у врачањима. У народној медицини се од босиљка правио лек против температуре и змијског уједа; у води са босиљком купали су се болесни од тифуса. Нешто од ових веровања у југоисточној Србији одржало се и данас. Босиљак представља важну биљку у животу руралне средине па је то можда један од разлога што је у *Црнотравском речнику* забележен само деминутивни облик *босиљчак*.

Бомбоница (*Rezeda odorata*) је једногодишња биљка која се култивише због пријатног мириса и једна је од најзаступљенијих цветница у сеоској башти. Творбену основу лексеме бомбона/бомбоница чини реч *bon* француског порекла. У црнотравском говору забележен је синонимни дериват *бомбонка*, изведен суфиксом *-ка* уместо *-ица*. *Бомбонка* представља деминутивни и хипокористични облик именице бомбона. Назив је метафоричан, условљен физичком сличношћу, односно округао изглед ове послестице послужио је и као мотивација за именовање врсте цвећа.

Међу ексцерпираном грађом нашао се и назив *власотинче*. Иако у *Црнотравском речнику* није дефинисано о којој врсти баштенског цвећа је реч, захваљујући предусретљивости аутора Радосава Стојановића, успели смо сазнати да је у питању цветница *Thraeolum majus*, у народу познатија као драгољуб. Ова биљка жутонаранцастих цветова поред естетске има и лековиту функцију јер се од давнина користи у народној медицини где представља један од најјачих природних антибиотика. Као мотивација за овај назив послужио је етник, тј. име становника Власотинца, али не можемо бити сигурни шта је утицало на формирање оваквог назива.

У *Црнотравском речнику* регистрована је и баштенска биљка цветница *женка*. Женка је полисемична лексема и у ботаници означава „биљку која има оплодне органе, биљку са женским цветовима” (РСАНУ 1968: 342). Једно од њених значења везује се и за врсту *Tagetes erecta*, чији је народни назив кадифа. Ово је једна од најпопуларнијих цветница, жутонаранцасте боје и јаког мириса. Назив женка је словенског порекла, а овакво именовање цвета је метафорично. У *Црнотравском речнику* у вези са овом биљком забележени су и деминутивни облици *кадивка*, *кадивица*, којима се номинује врста ових цветница – *Tagetes patulus*. Лексема *кадифа/кадива* је балкански турцизам европског порекла (тур. *kadife*) из терминологије тканина и односи се на врсту меке свилене тканине (Скок II: 13, РМС: 623). Метафоричка трансформација значења заснива се на асоцијативној вези по слично-

сти физичких особина – мекоћи и баршунастости – оријенталне тка-
нине и домаћег цвета. У овим крајевима кадифа је имала и обредну
функцију – њоме су се при орању китили волови и плут, а заједно са
босиљком стављала се у семе. Кадифа и босиљак носе се и код покојни-
ка (Чајкановић 1994: 109).

Калопер (*Tanacetum balsamita*) је у црнотравском говору познат
као *каловер*. Лексема потиче из грчког језика (гр. καρύοφυλλον = ка-
ранфилић). Облик калопер настао је метатезом ликвида и правилним
развојем ф у п (Скок II: 22). Поред пријатног мириса и изгледа, ова
биљка поседује и лековита својства па је то један од битнијих разлога
зашто је има готово свака сеоска башта. Користи се за справљање
разних народних лекова за кожне болести, стомачне тегобе, запаљење
очију и др. Такође, забележена је и њена магијска функција, заједно са
другим магичним травама употребљава се у љубавним враџбинама
(Чајкановић 1994: 110).

Кандилка (*Aquilegia vulgaris*) је украсна биљка из породице жабља-
ка. У црнотравском говору посведочена је фонетска (и акценатска)
варијанта *кандиљка*. У основи ове лексеме је латински назив за свећњак
candela, изведен домаћим суфиксом *-ка*. Будући да се ради о биљци
танког високог стабла, претпостављамо да је изглед налик свећи био
повод за именовање. Тачније, назив овог цвета је метафоричан и са
истом семантиком је из језика даваоца ушао у наш језик.

Лала (*Tulipa gesneriana*) је украсна биљка из породице љиљана,
дугог сабљастог листа и крупног цвета. Назив представља балкански
турцизам персијског порекла (тур. lale). Чајкановић наводи да према
неким изворима постоје индиције да је овај цвет имао улогу у љу-
бавном врачању (Чајкановић 1994: 242).

Именом етника мотивисан је и назив цвећа *лесковче*. Нажалост,
нисмо успели одгонетнути о којој врсти цветнице је реч.

Медуника/медунице (*Pulmonaria officinalis*) је врста украсног цве-
ћа, али и лековита биљка која се у народној медицини, између осталог,
користи као лек за плућне болести и кашаљ. С обзиром на то да је ова
биљка готово без мириса, а опорог је укуса, народни назив *медуника* је
вероватно мотивисан благотворним својствима меда, а не његовим
слатким укусом, који је, с друге стране, у црнотравском говору био
главно мотивационо средство при именовању крушке слатког укуса –
медунка.

Менђушка/менђушче је народни назив за украсну биљку
Fuchsia magellanica. Лексема минђуша је персијског порекла, али је
преко турског доспела у наш језик. У овом случају номинација је узро-
кована метафором, тј. преносом именовања са једног појма на други
(минђуша/наушница – цвет), тј. с једног семантичког садржаја на дру-
ги. Ово асоцијативно повезивање резултирало је преносом номинаци-
је с појма минђуша као део накита на појам минђуша као *репро-
дуктивни биљни орган*.

Баштенско цвеће *окан* у *Црнотравском речнику* детерминисано је као лепа ката (*Callistephus (Aster) chinensis*). Значење ове лексеме проверили смо и у осталим дијалекатским речницима са подручја призренско-тимочког дијалекта. Лексема је једино регистрована у *Речнику лесковачког говора* као врста ретког цвећа и у *Речнику говора јабланичког краја* као „врста цвета жутих латица са црним тучком”. Ниједно од поменутих значења не одговара оном које се налази у *Црнотравском речнику*. У *Ботаничком речнику* забележена је врста оканце (*Anagallis arvensis*), чији је народни назив видовчица познат другим призренско-тимочким говорима, али ни изглед овог цвета не одговара датом опису. Пошто не можемо са сигурношћу говорити о којој врсти цветнице је реч, не можемо бити сигурни ни који су путеви њене номинације. РСАНУ поред лексеме *окан* – врста траве и цвеће, региструје и хомонимни облик *окан* – „онај који има велике, крупне очи”. РМС бележи полисемичну лексему *оканце*, чије је једно од значења „пупољчић, окце”. Сличност ока и изгледа овог цвета (посебно оног који је описан у *Речнику говора јабланичког краја*) може бити подстрек за номинацију.

У *Црнотравском речнику* лексема *папучка* дефинисана је само као баштенско цвеће. Претпостављамо да се ради о биљци *Calceolaria* чији је народни назив папучица (лат. *calceolus* = папучица). Цвет ове биљке је налик папучи па отуда и овакав назив. Изглед сличан обући био је мотивација и при именовању баштенског цвећа *ципелка*. Будући да ниједан други речник са подручја призренско-тимочког дијалекта не региструје ову лексему, нисмо могли сазнати о којој врсти цветнице је реч. Наша претпоставка је да је у црнотравском говору лексема *ципелка* синоним лексеме *папучка*.

Ни лексема *расовче/расовиче* није забележена у осталим речницима југоисточне Србије. У *Црнотравском речнику* дефинисана је само као врста баштенског цвећа па нам измиче могућност да сазнамо о којој цветници је реч. Међутим, у вези са овом лексемом у *Тимочком дијалекатском речнику* пронашли смо придев са истим кореном *расовас/расоват* „који је рачвас, раклъаст”, а у *Црнотравском речнику* и *Тимочком дијалекатском речнику* и именицу *расова/расовача* „рачвасто дрво, раклъа”. Иако не можемо поуздано рећи о којој се цветници се ради, очигледно је као мотив номинације послужио рачваст изглед ове биљке.

Хризантема (*Tanacetum indicum*) је биљка лепог, крупног и мирисног цвета. Назив је грчког порекла (*chrysos* = златни, *anthos* = цвет). У говорима југоисточне Србије за именовање ове цветнице употребљава се лексема словенског порекла *шуман*. И овај назив, као и већина до сада разматраних, дат је по истом принципу – метафорично.

Кратко бављење овом темом, засновано на корпусу од свега 18 фитонимских лексема, указало је да су мотиви номинације фитонима и путеви њиховог настанка различити. Анализирајући овај мали сегмент фитонима везаних за цветнице у црнотравском говору, дошли смо до

закључка да су забележени фитоними углавном мотивисане речи и да је тешко открити порекло и етимологију сваког имена.

Највећи број ових назива настао је метафорично преко асоцијативног повезивања неког карактеристичног својства цвета и истих елемената код неких других реалија. Ту се као најчешћи мотив номинације издваја изглед биљке: *бомбонка, менђушка/менђушче, окан, папучка, ципелка, расовче/расовиче, шуман*. Боја цвета као мотив послужила је у номинацији биљака *аленче* и *белушке*. Метафоричан је и назив биљке *медуника*, где је лековитост као доминантна особина ове биљке била основни мотив номинације.

Лексеме *власотинче* и *лесковче* мотивисане су називима етника, па номинација из антропоморфне прелази у фитонимску сферу, али није откривено који су индуктори метафоризације.

Прожимање култура, између осталог, огледа се и у размени украсних биљака. Један број тих врста добио је нова народна имена, док је други задржао своје изворне називе, претрпевши језичку адаптацију и прилагодивши се језичком систему народа примаоца. Међу ексцерпираним грађом такве су лексеме: *босиљчак, кадивка/кадивица, каловер, кандилка, лала*. Мада дијалекатском говорнику путеви номинације ових биљака нису познати, код неких од њих је мотивација прозирна. Такви су називи фитонима *кадивка/кадивица* и *кандилка*, који су метафоричног порекла, мотивисани мекоћом и изгледом цвета.

Још један моменат на који смо обратили пажњу јесте да ли регистрована лексика у испитиваном говору поред естетске има и обичајну/обредну или митску функцију. Културне промене које су неминуно захватиле и црнотравски крај, одразиле су се и на неговање украсног биља. Иако су у почетку митска и исцелитељска функција биле доминантне, у савременим условима живота примат је узела естетска функција, тј. све се више тежи украсном, а губи се митско значење.

Чињеница је да је лексика која је била предмет наше анализе само део семантичког микропоља које обухвата народне називе цветница. Будући да је *Црнотравски речник* диференцијалног карактера, претпостављамо да је један део ове лексике изостављен због подударанја са стањем у суседним говорима и да би добијању прецизнијих резултата и уочавању целовитости система ове лексике свакако доприне-ло додатно истраживање на терену.

И једна напомена: будући да се ради о дијалекатској (или регионалној) лексичи, за идентификацију биљке коју именује забележени фитоним било би врло корисно када би лексикографска дефиниција садржала још неки елемент (боју, облик, време цветања...). Али, потпуности описа често се супротставља захтев за концизношћу текста па многе информације остају недоречене.

Извори

- Стојановић 2010: Р. Стојановић, Црнотравски речник, *Српски дијалектолошки зборник*, LVII.
 Симоновић 1959: Д. Симоновић, *Ботанички речник имена биљака*, Београд: Институт за српски језик САНУ.

Литература

- Богдановић 1993: Н. Богдановић, Именовање биља по боји, *Флора југоисточне Србије*, Лесковац – Пирот, 35–40.
 Вукић–Лончар 2009: М. Вукић и А. Лончар, Однос између фитонима и етника/етнонима са истом мотивном основом, *Прилози из филолингвистике*, Ниш, 29–58.
 Динић 2008: Ј. Динић, *Тимочки дијалекатски речник*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
 Драгићевић 2007: Р. Драгићевић, *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике.
 Жутић 2005: Р. Жутић, Речник говора јабланичког краја, *Српски дијалектолошки зборник*, LII.
 Марковић 1997: Ј. Марковић, *Јужноморавска повртарска лексика*, Ниш: Филозофски факултет у Нишу.
 Митровић 1992: Б. Митровић, *Речник лесковачког говора*, Београд: Lenex.
 Недељков 2000: Љ. Недељков, Прилог проучавању фитонима у Војводини, *Јужнословенски филолог* LVI, бр. 3–4, 727–736.
 Петровић 1993: Н. Петровић, Страни елементи у лексици украсног биља, *Флора југоисточне Србије*, Лесковац – Пирот, 17–34.
 РМС 1990: *Речник српскохрватског књижевног језика*, Нови Сад: Матица српска, друго фототипско издање.
 РСАНУ 1959–2010: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, Београд: Српска академија наука и уметности.
 Скок 1971–1974: Р. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
 СМР 1970: Ш. Кулишић, П. Ж. Петровић, Н. Пантелић, *Српски митолошки речник*, Београд: Нолит.
 Чајкановић 1994: В. Чајкановић, *Речник српских народних веровања о биљкама*, Београд.
 Шкаљић 1966: А. Škaljić, *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, Sarajevo: Svjetlost.

Ana R. Savić Grujić

Institute for Serbian Language SASA, Belgrade

LEXIS OF FLOWERS IN *THE DICTIONARY OF CRNA TRAVA* (*CRNOTRAVSKI REČNIK*) BY RADOSAV STOJANOVIĆ

Abstract. *This paper deals with examining the lexis of flowers on the territory of Prizren-Timok dialect, more precisely in the speech of Crna Trava, which belongs to the speech type of Surljig-Zaplanje. The material is taken from The Dictionary of Crna Trava (Crnotravski rečnik) by Radosav Stojanović. Hereby, we analyzed those lexemes that denote garden flowers. The aim of the paper was to determine the principles of their naming and on the basis of that show how much the lexis of flowers fits into the rest of the lexis of this dialect. Also, we pointed to those names that were received from elsewhere and to the possible forms of adaptation they underwent. As much as it was possible, we tried to find out if the registered lexis in the examined speech, apart from aesthetic, has customary/ritual or mythical function.*

Key words: *flowers, dialect lexis, the speech of Crna Trava, South Eastern Serbia.*